
Diskuse k četbě – 8.týden (*James,A.-Jenks,Ch. and Prout,A.(1998) 2002: "Childhood in Social Space"s. 37-58.*)

Text zabývající se pozicí dětí v sociálním prostoru podle mne dokazuje, že moderní společnost je společností do velké míry panoptickou, která se snaží detailně dohlížet na všechny své občany. Jakkoli tragické, bylo 11. září vhodnou záminkou pro omezení osobních svobod a zásahům do soukromí lidí v různé míře po celém světě. Zpřísněné letištní kontroly, podrobnější dotazování při žádosti o víza, větší podezřívavost ze strany úřadů. To všechno lidé tolerují ze strachu, že by se mohli stát cílem dalšího útoku. A proto se vědomě raději smíří s útokem na své soukromí. A kdo by měl sílu se vzepřít, když ve vyhrocené atmosféře po teroristických útocích v Londýně dokáží policisté zastřelit (jim) podezřelého, avšak nevinného muže? Kdo by se nebál do takového světa volně „vypustit“ své dítě? Zvláště když v některých částech světa jsou i děti zapojeny do činnosti teroristických skupin a jsou tedy brány policisty a vojáky jako potenciální protivníci?

V západním světě se snad nedočkáme toho, aby vojáci zastřelili malého chlapce s plastovou zbraní, který si hraje na vojáky, jako se to nedávno stalo na Blízkém východě. Ale tato jistota nemusí trvat dlouho. Stačí se podívat na záběry z Francouzských nepokojů posledních dní. Kdo by se divil tomu, že se více než kdy jindy dohlíží v této době na děti? Ale kolik lidí se již zamyslí nad tím, zda je tento dohled zdůvodněn strachem o děti, nebo strachem z dětí?

I kdyby tento přísný dohled dokázal předejít radikalismu všeho druhu, je otázkou, zda se děti nenaučí brát podrobný dohled jako něco samozřejmého. Když budou od malička nuceni poslouchat pravidla, snáze se smíří i s omezeními v dospělém životě. A nebo se jim naopak odmítnou podřídit právě proto, že již další dohled nesnesou. Tak jako tak je podle mne pozice dětí v sociálním prostoru neustálého dohledu, jak je popisována v textu sice okolnostmi ospravedlnitelná, ale tato praxe nemusí vést k pořádku a internalizované disciplíně. A i kdyby vedla, je otázkou, zda se spíše než k moderní demokracii nebudeme blížit novému totalitnímu režimu. Svoboda by neměla být založena na dohledu. V refrénu jedné písně se zpívá „a co děti, mají si kde hrát?“ A to je podle mne i otázka pro nás. Existuje sociální prostor, kde si děti mohou svobodně hrát a naučit se tak základnímu lidskému právu, jak ho dnes uznáváme – svobodě? Anebo se pomalu blíží společnost důsledného Panoptikonu?